

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2021. november 16.*

„Előzetes döntéshozatal – Jogállamiság – Az igazságszolgáltatás függetlensége – Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése – Nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi az igazságügyi miniszter számára, hogy bírákat rendeljen ki magasabb szintű bíróságokhoz, és hogy az ilyen kirendeléseket visszavonja – Az igazságügyi miniszter által kirendelt bírákat is magában foglaló, büntetőügyekben eljáró ítélkező testületek – Az (EU) 2016/343 irányelv – Az ártatlanság vélelme”

A C-748/19–C-754/19. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott hét előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság, Lengyelország) a Bírósághoz 2019. október 15-én érkezett, 2019. szeptember 2-i (C-749/19), 2019. szeptember 16-i (C-748/19), 2019. szeptember 23-i (C-750/19 és C-754/19), 2019. október 10-i (C-751/19), illetőleg 2019. október 15-i (C-752/19 és C-753/19) határozatával terjesztett elő a

WB (C-748/19),

XA,

YZ (C-749/19),

DT (C-750/19),

ZY (C-751/19),

AX (C-752/19),

BV (C-753/19),

CU (C-754/19)

ellen folytatott,

a **Prokuratura Krajowa,**

korábban

a **Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim** (C-748/19),

* Az eljárás nyelve: lengyel.

a **Prokuratura Rejonowa Warszawa-Żoliborz w Warszawie** (C-749/19),

a **Prokuratura Rejonowa Warszawa–Wola w Warszawie** (C-750/19, C-753/19 és C-754/19),

a **Prokuratura Rejonowa w Pruszkowie** (C-751/19),

a **Prokuratura Rejonowa Warszawa–Ursynów w Warszawie** (C-752/19),

a **Pictura sp. z o.o.** (C-754/19)

részvételével folyamatban lévő büntetőeljárásokban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, S. Rodin és I. Jarukaitis (előadó)
tanácselnökök, J.-C. Bonichot, P. G. Xuereb, N. Piçarra, L. S. Rossi és A. Kumin bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim képviselőjében J. Ziarkiewicz lublini regionális ügyész,
- a Prokuratura Rejonowa Warszawa-Żoliborz w Warszawie, a Prokuratura Rejonowa Warszawa–Wola w Warszawie, a Prokuratura Rejonowa w Pruszkowie és a Prokuratura Rejonowa Warszawa–Ursynów w Warszawie képviselőjében A. Szeliga és F. Wolski varsói regionális ügyészek,
- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében K. Herrmann, P. J. O. Van Nuffel, R. Troosters és H. Krämer, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2021. május 20-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének az EUSZ 2. cikkel, valamint a büntetőeljárás során az ártatlanság védelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/343 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2016. L 65., 1. o.) 6. cikke (1) és (2) bekezdésének az ezen irányelv (22) preambulumbekkezdésével összefüggésben történő értelmezésére vonatkoznak.

- 2 E kérelmeket a WB (C-748/19), XA és YZ (C-749/19), DT (C-750/19), ZY (C-751/19), AX (C-752/19), BV (C-753/19) és CU (C-754/19) ellen indított büntetőeljárások keretében terjesztették elő.

A jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2016/343 irányelv (22) preambulumbekzdése a következőket mondja ki:

„A gyanúsítottak vagy vádlottak bűnösségének megállapítása során a bizonyítási teher a vádhatóságra hárul, és bármilyen kétely a gyanúsított vagy a vádlott javára szolgál. Az ártatlanság véelme sérülne akkor, ha a bizonyítási teher átfordulna a vádhatóságról a védelemre; ez nem érinti a bíróságnak a tényállás hivatalból való feltárására vonatkozó bármely esetleges hatáskörét, nem érinti a bíróság függetlenségét a gyanúsított vagy a vádlott bűnösségének értékelése során, és nem érinti a gyanúsított vagy a vádlott büntetőjogi felelősségével kapcsolatos ténybeli vagy jogi véelmek alkalmazását. Az ilyen véelmeket észszerű korlátok közé kell szorítani, a lehetséges büntetés súlyosságának figyelembevételével és a védelemhez való jog fenntartása mellett, valamint az alkalmazott eszközöknek az elérni kívánt legitim céllal észszerűen arányosnak kell lenniük. Az említett véelmeknek megdönthetőknek kell lenniük és alkalmazásukra kizárólag a védelemhez való jog tiszteletben tartása mellett kerülhet sor.”

- 4 Az említett irányelv „Bizonyítási teher” című 6. cikke így rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a gyanúsítottak vagy a vádlottak bűnösségének megállapítása tekintetében a bizonyítási teher a vádhatóságot terhelje. Ez nem érinti a bíró vagy az illetékes bíróság bármely arra vonatkozó kötelezettségét, hogy a terhelő és a mentő bizonyítékokat egyaránt feltárja, és a védelem arra vonatkozó jogát, hogy az alkalmazandó nemzeti jognak megfelelően bizonyítékot terjesszen elő.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a bűnösség kérdésében felmerült bármely kétely a gyanúsított vagy a vádlott javára legyen értékelve, ideértve azt az esetet is, amikor a bíróság azt mérlegeli, hogy az érintett személyt fel kell-e menteni.”

A lengyel jog

Az ügyészségről szóló törvény

- 5 Az alapeljárásokban hatályos változatában a 2016. január 28-i ustawa Prawo o prokuraturze (az ügyészségről szóló törvény) (Dz. U. 2016., 177. tétel) 1. cikkének 2. §-a szerint a legfőbb ügyész az ügyészség legmagasabb szintű szerve, és a legfőbb ügyészi tisztséget az igazságügyi miniszter tölti be.
- 6 E törvény 13. cikke 2. §-ának megfelelően a legfőbb ügyész az ügyészség rendes szervezeti egységei ügyészeinek és az Instytut Pamięci Narodowej (a nemzeti emlékezet intézete, Lengyelország) ügyészeinek felettese.

A rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény

- 7 Az alapeljárásokban hatályos változatában a 2001. július 27-i ustawa Prawo o ustroju sądów powszechnych (a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény, Dz. U. 2019., 52. tétel; a továbbiakban: a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény) 47a. cikkének 1. §-a szerint az ügyeket sorsolással osztják ki a bírák és a bírósági titkárok között.
- 8 E törvény 47b. cikkének 1. §-a szerint bíróság összetételét csak abban az esetben lehet megváltoztatni, ha az ügyet a bíróság jelenlegi összetételében nem lehet tárgyalni, vagy ha tartós akadálya van annak, hogy az ügyet a bíróság jelenlegi összetételében tárgyalják. Ilyen esetben a 47a. cikk alkalmazandó az ügy újrakiosztására. Az említett törvény 47b. cikkének 3. §-a kimondja, hogy a bíróság összetételének módosítására vonatkozó határozatot a bíróság elnöke vagy az általa felhatalmazott bíró hozza meg.
- 9 A rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény 77. cikke szerint:
- „1. § Az igazságügyi miniszter bírói vagy adminisztratív feladatok ellátása céljából hozzájárulása esetén kirendelheti a bírót:
- 1) egy azonos vagy alacsonyabb szintű másik bírósághoz, illetve – különösen indokolt esetben – egy magasabb szintű bírósághoz, tekintettel a rendes bíróságok személyi állománya észszerű igénybevételének és a különböző bíróságok munkaterhéből eredő szükségletekre,
- két évet meg nem haladó határozott időre vagy határozatlan időre.
- [...]
4. § Az 1. § 2., 2a. vagy 2b. pontja vagy 2a. § alapján határozatlan időre kirendelt bíró kirendelése három hónapos felmondási idővel megszüntethető, vagy az érintett bíró arról lemondhat. A bírák kirendelésének egyéb eseteiben a visszavonás vagy lemondás azonnali hatályú is lehet.”
- 10 E törvény 112. cikkének 3. §-a értelmében az igazságügyi miniszter a Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych (a rendes bírósági bírák fegyelmi biztosa, Lengyelország, a továbbiakban: fegyelmi biztos), valamint két helyettesét négyéves hivatali időre nevezi ki, amely meghosszabbítható. A lengyel jog nem rendelkezik az ilyen kinevezések alapjául szolgáló kritériumokról.

A büntetőeljárás törvénykönyv

- 11 A kodeks postępowania karnego (büntetőeljárás törvénykönyv) 29. cikkének 1. §-a értelmében:
- „A fellebbviteli és a felülvizsgálati tárgyaláson a bíróság három bíróból álló tanácsban határoz, kivéve ha törvény eltérően rendelkezik.”
- 12 Ugyanezen törvénykönyv 519. cikke értelmében a fellebbviteli bíróság eljárást befejező jogerős ítéletével szemben felülvizsgálati kérelmet lehet benyújtani.

13 E törvénykönyv 439. cikke 1. §-ának szövege a következő:

„A fellebbviteli bíróság a fellebbezés korlátaitól és a felhozott jogalapoktól, valamint a kötelezettségzegésnek a határozat tartalmára gyakorolt hatásától függetlenül, tárgyaláson hatályon kívül helyezi a megtámadott határozatot, ha:

- 1) a határozatot olyan személy hozta, aki a határozathozatalra nem jogosult vagy nem alkalmas, vagy akit a 40. cikk alapján kizártak a határozathozatalból;
- 2) [...] a bíróság összetétele nem volt megfelelő, vagy annak egyik tagja nem volt jelen a tárgyalás teljes időtartama alatt;

[...]

14 A büntetőeljárás törvénykönyv 523. cikkének 1. §-a értelmében felülvizsgálati kérelmet csak e törvény 439. cikkében szereplő szabálytalanság vagy egyéb nyilvánvaló jogszabálysértés miatt lehet előterjeszteni, ha az jelentős hatással lehetett a határozat tartalmára.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

15 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság, Lengyelország) terjesztette elő a X. büntető fellebbviteli ügyosztályának kiosztott hét büntetőügy vizsgálata keretében.

16 Először is, a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy az ezen ügyekben határozatot hozó ítélkező testületek összetétele összeegyeztethető-e az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével, tekintettel arra, hogy ezekben az ügyekben az igazságügyi miniszternek a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény 77. cikkének 1. §-a alapján hozott határozata értelmében vett kirendelt bíró is részt vesz, amely kirendelt bíró, az említett ügyek némelyikében akár kerületi bíróságról azaz alacsonyabb szintű bíróságról is származhat.

17 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a bíró kirendelésére vonatkozó szabályok lehetőséget biztosítanak az igazságügyi miniszternek – aki egyben a legfőbb ügyész is, és akinek alárendelten működnek többek között az ügyészség rendes szervezeti egységeinek az ügyészei –, hogy jelentősen befolyásolja a büntetőbíróság összetételét. Az igazságügyi miniszter hivatalosan nem ismert kritériumok alapján rendel ki valamely bírót egy felsőbb bírósághoz, anélkül hogy a kirendelésről szóló határozat bírósági felülvizsgálat tárgyát képezhetné, és a kirendelést bármikor visszavonhatja anélkül, hogy az ilyen visszavonást előre meghatározott jogi kritériumokra kellene alapoznia, vagy indokolnia kellene. A kérdést előterjesztő bíróság egyébiránt hangsúlyozza, hogy az ilyen visszavonás bírósági felülvizsgálat alá vonásának lehetősége bizonytalan. Márpedig ezek a körülmények lehetővé teszik az igazságügyi miniszter számára, hogy kettős befolyást gyakoroljon az olyan ítélkező testületekbe kirendelt bírákra, amelyeknek az alapeljárásban kell döntést hozniuk. Egyrészt egy bíró magasabb szintű bíróságra történő kirendelésével az igazságügyi miniszter „jutalmazhatja” a bírót a korábbi tevékenységéért, sőt bizonyos elvárásokat is megfogalmazhat arra vonatkozóan, hogy ez a bíró a jövőben hogyan ítélkezzen, ez a kirendelés tehát az előléptetést helyettesíti. Másrészt a kirendelés visszavonásával az igazságügyi miniszter „szankcionálhatja” a kirendelt bírót, ha az olyan bírósági határozatot hoz, amely nem nyeri el a jóváhagyását; a kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben rámutatott többek között arra, hogy

jelenleg nagy a kockázata annak, hogy ilyen szankcióra kerül sor, ha az érintett bíró úgy dönt, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordul a Bírósághoz, vagy mellőzi az uniós joggal ellentétes lengyel jog alkalmazását. Egy ilyen rendszer tehát arra ösztönzi a kirendelt bírakat, hogy az igazságügyi miniszter akaratának megfelelően döntsenek – még akkor is, ha ez az akarat nincs kifejezetten kinyilvánítva –, ami végső soron aláássa a vádlott tisztességes eljáráshoz való jogát, amely jog a hatékony bírói jogvédelem elvének egyik kifejeződése.

- 18 Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság arra az esetre, ha az alapügyekben hozandó ítéleteket felülvizsgálati kérelem nyomán a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) elé terjesztenék, arra a kérdésre keresi a választ, hogy ez utóbbi bíróság büntetőügyi ítélkező testületének összetétele összeegyeztethető-e az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével.
- 19 Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy ezen összefüggésre tekintettel az alapügyekben szóban forgó nemzeti szabályozás sérti-e a 2016/343 irányelvből eredő ártatlanság vélelmét.
- 20 E körülmények között a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárásokat, és előzetes döntéshozatal céljából a következő, a C-748/19–C-754/19. sz. ügyekben azonos módon megfogalmazott kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni az [EUSZ 2. cikkel] összefüggésben értelmezett [EUSZ 19. cikk] (1) bekezdésének második albekezdését és a jogállamiság abban kimondott értékét, valamint [a 2016/343 irányelv] (22) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1) és (2) bekezdését, hogy a hatékony bírói jogvédelem követelményei – köztük az igazságszolgáltatás függetlensége – és az ártatlanság vélelméből eredő követelmények megsértésére kerül sor abban az esetben, amikor a [büntető törvénykönyv és az adóbűncselekményekről szóló törvénykönyv különböző rendelkezései] szerinti [vagy] más bűncselekmények elkövetésével vádolt személy elleni büntetőeljáráshoz hasonló bírósági eljárást olyan módon alakították ki, hogy

– a bíróság tanácsának tagja az igazságügyi miniszter egy személyben hozott határozata alapján a hierarchia eggyel alacsonyabb szintjén található bíróságról kirendelt bíró [...], ugyanakkor nem ismertek azok a szempontok, amelyeket az igazságügyi miniszter e bíró kirendelése során figyelembe vett, a nemzeti jog pedig nem követeli meg e határozat bírósági felülvizsgálatát, illetve lehetővé teszi az igazságügyi miniszter számára, hogy a kirendelt bírót bármikor visszahívja?

2) Fennáll-e az 1. pontban említett követelmények megsértése abban az esetben, amikor a felek az 1. pontban említetthez hasonló bírósági eljárásban hozott határozattal szemben a Sąd Najwyższyhoz (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) hasonló olyan bírósághoz jogosultak rendkívüli jogorvoslatot benyújtani, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog alapján nincs helye jogorvoslatnak, e bíróság jogorvoslat elbírálására hatáskörrel rendelkező szervezeti egységének (tanács) elnöke a nemzeti jog értelmében köteles az ügyeket e tanács bíróinak névsora alapján ábécésorrendben kiosztani, melynek során kifejezetten tilos bármely bírót kihagyni, az ügyek kiosztásában pedig olyan testületi szerv által jelölt személy vesz részt, mint a Krajowa Rada Sądownictwa (nemzeti igazságszolgáltatási tanács, Lengyelország) (a továbbiakban: KRS), amelynek összetételét oly módon határozták meg, hogy

- tagjait a parlament egyik kamarája választja, amely kamara összevontan szavaz a jelölteknek egy parlamenti bizottság által előzetesen összeállított listájáról, akikre a parlamenti képviselők frakciói vagy e parlamenti kamara valamely szerve a bírák vagy állampolgárok csoportjainak jelölése alapján tesz javaslatot, amiből az következik, hogy a jelölteket a választási eljárás során háromszor támogatják a politikusok;
 - és e tagok az e szerv tagjainak a bírói állásra történő kinevezésre irányuló javaslatának benyújtására vonatkozó, valamint a nemzeti jog által megkövetelt egyéb kötelező erejű határozatok meghozatalához elegendő többségét teszik ki?
- 3) Milyen következményekkel járnak az uniós jog, így az 1. pontban említett rendelkezések és követelmények szempontjából az 1. pontban leírtak szerint kialakított bírósági eljárásban hozott határozatok, valamint a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) előtti eljárás során hozott határozatok, ha azok meghozatalában a 2. pontban említett személy is részt vesz?
- 4) Az uniós jog – így az 1. pontban hivatkozott rendelkezések – a 3. pontban említett határozatok jogkövetkezményeit attól a kérdéstől teszi-e függővé, hogy az adott bíróság a vádlott számára kedvező vagy kedvezőtlen határozatot hozott?”

A Bíróság előtti eljárás

- 21 A Bíróság elnöke a 2019. október 25-i határozatával az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-748/19–C-754/19. sz. ügyeket.
- 22 2020. július 30-án a Bíróság felvilágosítást kért a kérdést előterjesztő bíróságtól az alapügyek ténybeli és jogszabályi háttérre vonatkozóan. 2020. szeptember 3-án a kérdést előterjesztő bíróság válaszolt erre az felvilágosításkérésre.

A gyorsított eljárás iránti kérelmekről

- 23 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozataiban a kérdést előterjesztő bíróság kérte, hogy Bíróság a jelen ügyeket a Bíróság eljárási szabályzata 105. cikke szerinti gyorsított eljárásban bírálja el. Kérelmei alátámasztására lényegében ugyanazokat az indokokat adta elő, amelyek miatt úgy döntött, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszt a Bíróság elé.
- 24 Az eljárási szabályzat 105. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérelmére vagy kivételesen hivatalból a Bíróság elnöke az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően dönthet úgy, hogy az előzetes döntéshozatal tekintetében gyorsított eljárást alkalmaz, ha az ügy jellege megköveteli, hogy elbírálására a lehető legrövidebb időn belül kerüljön sor.
- 25 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy ez a gyorsított eljárás olyan eljárási eszközt képez, amelynek célja a rendkívül sürgős helyzetekre való reagálás (2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 A jelen ügyekben 2019. december 2-án a Bíróság elnöke az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően úgy döntött, hogy a gyorsított eljárás iránti kérelmeknek nem kell helyt adni. Egyrészt ugyanis a kérdést előterjesztő bíróság nem adott elő olyan különös indokokat,

amelyek alapján az előzetes döntéshozatal iránti kérelmekről rövid időn belül kellene dönten. Másrészt az a tény, hogy az alapügyek a büntetőjog hatálya alá tartoznak, önmagában nem indokolja azok gyorsított eljárásban történő elbírálását.

Az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása iránti kérelemről

- 27 A Bíróság Hivatalához 2021. június 30-án benyújtott beadványában a lengyel kormány az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását kérte.
- 28 Kérelmének alátámasztására a lengyel kormány lényegében rámutat arra, hogy nem ért egyet a főtanácsnok indítványával, aki az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a nemzeti jog rendelkezéseinek szövegéből tévesen következtetett arra, hogy valamely bíró magasabb szintű bírósághoz történő kirendelése e bíró számára előléptetés és magasabb illetmény formájában további előnyökkel jár. A főtanácsnok ezenkívül nem jelölte meg azokat a jogi és ténybeli körülményeket, amelyek lehetővé tették számára annak megállapítását, hogy kapcsolat áll fenn egyrészt a bíró más bíróságra történő kirendelése, másrészt a jobb előmeneteli esélyek és a magasabb illetmény között. Mindenesetre ezekről a tényezőkről – a fegyveregyenlőség elvét megsértve – a kérdést előterjesztő bíróság nem tett említést, és azokra a felek sem tettek észrevételeket.
- 29 Egyébiránt a lengyel kormány azt állítja, hogy ellentmondás áll fenn egyrészt a főtanácsnok indítványának 178. pontja – amelyben a főtanácsnok rámutatott, hogy az uniós joggal nem ellentétes az, hogy a tagállamok olyan rendszert alkalmazzanak, amely szerint a bírák szolgálati érdekből ideiglenesen kirendelhetők egy bíróságról egy, akár azonos, akár magasabb szintű, másik bíróságra – másrészt azon tény között, hogy a főtanácsnok ugyanezen indítványban a lengyel szabályozást az uniós jog jogállamiságra vonatkozó követelményeinek fényében értékelte, megsértve ezzel a tagállamok nemzeti identitása tiszteletben tartásának az EUSZ 4. cikk (2) bekezdésében foglalt elvét.
- 30 E tekintetben emlékeztetni kell egyrészt arra, hogy az Európai Unió Bíróságának alapokmánya és eljárási szabályzata nem teszi lehetővé az ezen alapokmány 23. cikke szerinti érdekeltek számára, hogy a főtanácsnoki indítványra válaszként észrevételeket tegyenek (2021. október 6-i W.Ž. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 31 Másrészt az EUMSZ 252. cikk második bekezdése szerint a főtanácsnok teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva, nyilvános tárgyaláson indokolással ellátott indítványt terjeszt elő azokban az ügyekben, amelyek esetében az Európai Unió Bíróságának alapokmánya szerint a főtanácsnok részvételére van szükség. A Bíróságot nem köti sem ezen indítvány, sem pedig a főtanácsnoknak az indítvány alapjául szolgáló indokolása. Következésképpen az, ha az érdekelt fél nem ért egyet a főtanácsnok indítványával, bármilyen kérdéseket is vizsgáljon a főtanácsnok az indítványban, önmagában nem indokolhatja a szóbeli szakasz újbóli megnyitását (2021. október 6-i W.Ž. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 32 A Bíróság ugyanakkor – eljárási szabályzata 83. cikkének megfelelően – a főtanácsnok meghallgatását követően bármikor elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását, különösen, ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, vagy ha a fél e szakasz befejezését követően a Bíróság határozatára nézve döntő jelentőségű új tényt hoz fel, vagy ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amelyet az érdekeltek nem vitattak meg.

- 33 A jelen ügyekben azonban a Bíróság megállapítja, hogy a határozathozatalhoz szükséges valamennyi információval rendelkezik, és hogy a jelen ügyeket nem olyan érv alapján kell eldönteni, amelyet az érdekelték nem vitattak meg. Ezenfelül az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitására irányuló kérelem nem tartalmaz olyan új tényeket, amelyek döntően befolyásolnák a Bíróság által az említett ügyekben meghozandó határozatot. Ilyen körülmények között a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően megállapítja, hogy nem kell elrendelni az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A Bíróság hatásköréről

- 34 A lengyel kormány, a Prokuratura Regionalna w Lublinie (lublini regionális ügyészség, Lengyelország) és a Prokuratura Regionalna w Warszawie (varsói regionális ügyészség, Lengyelország) szerint, amelyek az alapügyekben szóban forgó büntetőeljárásokat kezdeményező kerületi ügyészségek nevében nyújtottak be észrevételeket a Bírósághoz, az előzetes döntéshozatal iránti kérdésekben említett jogi és ténybeli összefüggések nem tartoznak az uniós jog hatálya alá. Ugyanis az igazságszolgáltatás megszervezésére vonatkozó nemzeti jogi rendelkezések kidolgozása, különösen a bírák kinevezési eljárása, a bírói tanácsok összetétele vagy a bíráknak a szokásos működési helyüktől eltérő bíróságra történő kirendelése, valamint a nemzeti bíróságok ítéleteinek joghatásai az egyes tagállamok kizárólagos hatáskörébe tartoznak.
- 35 A lublini regionális ügyészség és a varsói regionális ügyészség különösen azt hangsúlyozza, hogy a Bíróságnak nincs hatásköre arra, hogy megállapítsa azokat a feltételeket, amelyek mellett a bírák kirendelése megengedhető, hogy értékelje egy személy bírói kinevezésének hatékonyságát, vagy akár döntsön a bírói jogállásáról, illetve valamely nemzeti bíróság határozatának meglétéről. Következésképpen a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel az alapügyekben előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolására.
- 36 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy bár a tagállamokban az igazságszolgáltatás megszervezése a tagállamok hatáskörébe tartozik, e hatáskör gyakorlása során a tagállamok kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogból eredő kötelezettségeiket, és ez lehet a helyzet többek között a bírák kinevezéséről szóló határozatok elfogadására vonatkozó nemzeti szabályokat, és adott esetben az ilyen kinevezési eljárásokkal összefüggésben alkalmazandó bírósági felülvizgálatra vonatkozó szabályokat illetően is (2021. október 6-i W.Ž. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ugyanez vonatkozik azokra a nemzeti szabályokra is, amelyek a bírák másik bíróságon belüli igazságszolgáltatási feladatok ellátása céljából történő kirendeléséről szóló határozatok elfogadására vonatkoznak.
- 37 Ezenfelül a lengyel kormány, a lublini regionális ügyészség és a varsói regionális ügyészség által előterjesztett kifogások lényegében a feltett kérdésekben hivatkozott uniós jogi rendelkezések hatályára, és így e rendelkezések értelmezésére vonatkoznak. Márpedig az ilyen értelmezés – az EUMSZ 267. cikk alapján – nyilvánvalóan a Bíróság hatáskörébe tartozik (lásd analógia útján: 2021. október 6-i W.Ž. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 38 A fentiekből az következik, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elbírálására.

Az első kérdésről

- 39 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az EUSZ 2. cikkel összefüggésben az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint a 2016/343 irányelv 6. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétesek azok a nemzeti rendelkezések, amelyek alapján valamely tagállam igazságügyi minisztere nem nyilvános kritériumok alapján egyrészt határozott vagy határozatlan időre magasabb szintű büntetőbírósághoz rendelhet ki egy bírót, másrészt bármikor, indokolás nélküli határozattal visszavonhatja ezt a kirendelést, függetlenül az említett kirendelés határozott vagy határozatlan időtartamától.

Az elfogadhatóságról

- 40 A lengyel kormány, a lublini regionális ügyészség és a varsói regionális ügyészség úgy véli, hogy ez a kérdés elfogadhatatlan.
- 41 E tekintetben először is a lublini regionális ügyészség és a varsói regionális ügyészség megjegyzi, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmeknek a Bíróság elé terjesztéséről szóló határozatokat az ítélkező testület elnöke fogadta el, aki e testület másik két tagjának részvétele nélkül döntött. Márpedig a büntetőeljárás törvénykönyv 29. cikkének 1. §-a szerint a fellebbviteli bíróságnak három bíróból álló tanácsban kell határozatot hoznia, amennyiben a törvény nem rendelkezik másként, és az alapügyekben nincs olyan körülmény, amely más ítélkező testület igénybevételét indokolná. Így az ítélkező testület elnökének nincs hatásköre arra, hogy egyedül döntsön bármely kérdésben – függetlenül attól, hogy az elsődleges vagy másodlagos kérdés –, ezért nem tekinthető úgy, hogy valamely tagállamnak az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „bírósága” fordult a Bírósághoz.
- 42 E tekintetben mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében annak értékeléséhez, hogy a szóban forgó előzetes döntéshozatalt kezdeményező szerv az EUMSZ 267. cikk szerinti „bíróság” jellemzőivel rendelkezik-e – ami kizárólag az unió jog alapján eldöntendő kérdés –, így tehát annak értékeléséhez, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható-e, a Bíróság meghatározott tényezők összességét veszi figyelembe, amelyek közé tartozik az, hogy a szerv jogszabály alapján jött-e létre, állandó jelleggel működik-e, hatásköre kötelező jellegű-e, az eljárása kontradiktórius jellegű-e, jogszabályokat alkalmaz-e, valamint hogy független-e (2020. július 9-i, Land Hessen ítélet, C-272/19, EU:C:2020:535, 43. pont).
- 43 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság) X. büntető fellebbviteli ügyosztálya, a hét alapügyben ítélkező testületek elnöke útján terjesztette elő. Ezenfelül nem vitatott, hogy a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság) megfelel a jelen ítélet 42. pontjában felidézett követelményeknek.
- 44 Márpedig, az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az EUMSZ 267. cikk szerinti előzetes döntéshozatali eljárás keretében a Bíróságnak – tekintettel a Bíróság és a nemzeti bíróság közötti feladatmegosztásra – nem feladata annak vizsgálata, hogy az előterjesztő határozatot a nemzeti bírósági szervezeti és eljárási szabályoknak megfelelően hozták-e meg. A

Bíróságot tehát mindaddig köti a tagállami bíróság által hozott előzetes döntéshozatalra utaló határozat, amíg azt a nemzeti jog által biztosított jogorvoslati eljárásokhoz kapcsolódóan nem vonják vissza (1982. január 14-i Reina ítélet, 65/81, EU:C:1982:6, 7. pont).

- 45 Így a lublini regionális ügyészség és a varsói regionális ügyészség által előadott, a jelen ítélet 41. pontjában ismertetett egyik érv sem alkalmas arra, hogy megkérdőjelezze azt a tényt, hogy az első kérdést az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „bíróság” tette fel.
- 46 Másodszor, a lengyel kormány hangsúlyozza, hogy az alapeljárások a büntetőjog és a büntetőeljárás jog alá tartoznak, azaz az uniós jog által nem harmonizált jogterületek alá. Az uniós joggal való kapcsolat, amelynek megállapítására a kérdést előterjesztő bíróság törekszik – és amely véleménye szerint abból következik, hogy büntetőügyeket kell elbírálnia, minden vádlott védelemhez való jogát tiszteletben kell tartani és e jogok a 2016/343 irányelv értelmében is védelemben részesülnek – nem eléggé valós ahhoz, hogy az előtte folyamatban lévő jogviták eldöntéséhez szükségesnek lehessen tekinteni e kérdés megválaszolását.
- 47 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság az alapügyek érdemi elbírálását megelőzően azt kívánja megtudni, hogy azok a nemzeti szabályok, amelyek alapján a kirendelt bíró részt vesz az ezen ügyekben eljáró ítélkező testületekben, összeegyeztethetők-e a bírói függetlenség elvével.
- 48 Márpedig a Bíróság már hangsúlyozta, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adott válaszok szükségesek lehetnek ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróságok számára az uniós jog olyan értelmezését nyújtsák, amely lehetővé teszi számukra a nemzeti jog eljárási kérdéseinek eldöntését, mielőtt az előttük folyamatban lévő jogvitákban érdemben dönthetnének (lásd ebben az értelemben: 2021. október 6-i W.Ż. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 94. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 49 A jelen ügyekben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés az uniós jogi rendelkezések értelmezésére, és azoknak az alapügyekben eljáró ítélkező testületek összetételének szabályszerűségére gyakorolt hatásaira vonatkozik, különös tekintettel e jog elsőbbségére. A Bíróság válasza tehát szükségesnek tűnik ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság eldönthessen egy *in limine litis* felmerülő kérdést, mielőtt a bíróságok érdemben határoznának az alapjogvitákról.
- 50 E körülmények alapján nem fogadható el a lengyel kormány kifogása.
- 51 Harmadszor, a lengyel kormány azt állítja, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés hipotetikus jellegű, mivel a Bíróság e kérdésre adott válasza nem befolyásolhatja az alapügyekben folyó büntetőeljárás további menetét. Eljárásjogi szempontból ugyanis, még ha a Bíróság megállapítaná is, hogy a bírák kirendelésére vonatkozó, szóban forgó rendelkezések ellentétesek az uniós joggal, az ítélkező testület elnöke nem alkalmazhatja ilyen értelmezést, mivel még az uniós jog alapján sem lenne jogosult arra, hogy az ítélkező testület egy másik tagját megfossza az ítélkezés jogától.
- 52 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikk alapján létrehozott együttműködés keretében kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatalra utaló

határozatnak az ítélete meghozatala tekintetében fennálló szükségességét, mind a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, amennyiben az előterjesztett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2020. november 24-i *Openbaar Ministerie [Okirat-hamisítás]* ítélet, C-510/19, EU:C:2020:953, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 53 Ezt követően, a jelen ítélet 36. pontjában emlékeztettünk arra, hogy a tagállamok az igazságszolgáltatás szervezésére vonatkozó hatáskörük gyakorlása során kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogból eredő kötelezettségeiket, különösen amikor a bírák másik bíróságon belüli igazságszolgáltatási feladatok ellátása céljából történő kirendelésére, vagy az ítélkező testület szabályszerűségének ellenőrzésére vonatkozó nemzeti szabályokat alkotnak.
- 54 Ebben a tekintetben meg kell állapítani, hogy a lengyel kormány által előterjesztett érvek lényegében azon uniós jogi rendelkezések hatályára – és ezáltal értelmezésére – vonatkoznak, amelyeket az első kérdés érint, valamint azon joghatásokra, amelyek e rendelkezésekből eredhetnek, különös tekintettel az említett jog elsőbbségére. Az előterjesztett kérdés érdemére vonatkozó ezen érvek tehát a lényegüknél fogva nem vezethetnek a kérdés elfogadhatatlanságának megállapításához (lásd ebben az értelemben: 2021. október 6-i *W.Ż. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés]* ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 90. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 55 Negyedszer és végül, a lengyel kormány, a lublini regionális ügyészség és a varsói regionális ügyészség azt állítja, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek nem tartalmazzák az eljárási szabályzat 94. cikkében említett információkat. E kérelmekben ugyanis a kérdést előterjesztő bíróság nem határozta meg sem az alapügyek tárgyát, sem a releváns tényállást, és még röviden sem fejtette ki azokat a ténybeli adatokat, amelyeken az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések alapulnak.
- 56 Ráadásul az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek nem tartalmazzák kellő indokolást, különösen az uniós jog azon rendelkezéseinek kiválasztására vonatkozó indokok tekintetében, amelyek értelmezését kérik, valamint az e rendelkezések és az alapügyekben alkalmazandó nemzeti szabályozás közötti kapcsolat fennállásának bizonyítása tekintetében. A kérdést előterjesztő bíróság csupán idézte az uniós jog rendelkezéseit, és röviden kifejtette azok közül néhányat az értelmezését, anélkül, hogy megvizsgálta volna azok egymástól való függését, vagy a különböző szabályok relevanciáját, amelyeknek az értelmezését az alapügyek eldöntése céljából kérte.
- 57 E tekintetben a jelen ítélet 5–14. és 16–19. pontjában említett információkból kitűnik, hogy a Bíróság előterjesztő bírósághoz intézett felvilágosításkérésére adott válaszában az előterjesztő bíróság által pontosított előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tartalmazzák az összes szükséges információt, különösen a jelen ügyekben esetlegesen alkalmazandó nemzeti rendelkezések tartalmát, azokat az okokat, amelyek az előterjesztő bíróságot arra készítették, hogy a Bíróságtól a jelen ítélet 39. pontjában hivatkozott rendelkezések értelmezését kérje, valamint az e bíróság által e rendelkezések és a hivatkozott nemzeti szabályozás között megállapított kapcsolatokat, így a Bíróság az első kérdésről dönteni tud.
- 58 A fenti megfontolások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy az előterjesztett első kérdés elfogadható.

Az ügy érdeméről

- 59 A jogállamiságnak az EUSZ 2. cikkben rögzített értékét pontosabban megfogalmazó EUSZ 19. cikk értelmében a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladata biztosítani az uniós jog teljes körű alkalmazását valamennyi tagállamban, valamint a jogalanyokat e jog alapján megillető bírói jogvédelmet (2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat] ítélet (C-824/18, EU:C:2021:153, 108. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 60 Ennek keretében, amint azt az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése előírja, a tagállamoknak meg kell teremteniük azokat a jogorvoslati lehetőségeket és eljárásokat, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a jogalanyok hatékony bírói jogvédelemhez való joga tiszteletben tartásának biztosításához szükségesek (2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat] ítélet (C-824/18, EU:C:2021:153, 109. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 61 Amint az az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, a jogalanyok uniós jogból eredő jogai hatékony bírói védelmének elve, amelyre az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése utal, a tagállamok közös alkotmányos hagyományain nyugvó uniós jogi alapelv, amelyet rögzít a Rómában 1950. november 4-én aláírt, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (kihirdette: az 1993. évi XXXI. tv.) 6. és 13. cikke, és amelyet jelenleg az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikke is megerősít (2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat] ítélet (C-824/18, EU:C:2021:153, 110. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 62 Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének tárgyi hatályával kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy e rendelkezés „az uniós jog által szabályozott területekre” vonatkozik, függetlenül attól a helyzettől, amelyben e jogot a tagállamok a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében végrehajtják (2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 111. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 63 Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében minden tagállamnak biztosítania kell többek között, hogy jogorvoslati rendszerében, az uniós jog által szabályozott területeken az uniós jog értelmében vett „bíróságnak” minősülő fórumok, amelyek ilyen minőségükben az uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó kérdésekben döntést hozhatnak, teljesítik a hatékony bírói jogvédelem követelményeit (2021. október 6-i W.Ž. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 104. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 64 A jelen ügyekben nem képezi vita tárgyát, hogy a lengyel rendes bíróságok – beleértve az olyan regionális bíróságokat is, mint a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság) – határozhatnak az uniós jog alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos kérdésekben, és az uniós jog szerinti „bírósággént” az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében vett „uniós jog által szabályozott területeken” alkalmazandó lengyel jogorvoslati rendszerbe tartoznak, így e bíróságoknak teljesíteniük kell a hatékony bírói jogvédelem követelményeit (lásd ebben az értelemben: 2021. október 6-i W.Ž. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 106. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 65 Annak biztosítása érdekében, hogy az ilyen bíróságok a EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében megkövetelt hatékony bírói jogvédelmet nyújthassák, alapvető fontosságú e szervek függetlenségének védelme, amint azt a Charta 47. cikkének második bekezdése is megerősíti, amely a „független” bírósághoz való hozzáférést a hatékony jogorvoslathoz való alapvető jog egyik követelményeként említi (2021. október 6-i W.Ž. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 107. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 66 Amint azt a Bíróság számos alkalommal hangsúlyozta, a bíróságok függetlenségére vonatkozó e követelmény – amely a bírói hivatás velejárója – a hatékony bírói jogvédelemhez való jog és a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényegéből következik, amely döntő jelentőségű a jogalanyok uniós jogból eredő valamennyi joga védelmének biztosítása és a tagállamok EUSZ 2. cikkben felsorolt közös értékeinek, különösen pedig a jogállamiság értékének a megőrzése szempontjából (2021. október 6-i W.Ž. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 108. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 67 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jog alapján megkövetelt, függetlenségi és pártatlansági garanciák olyan szabályok meglétét igénylik – különösen, ami a fórum összetételét, a kinevezést, a megbízatás időtartamát, valamint az elfoglaltsági okokat, a kizárási okokat és a tagok elmozdításának okait illeti –, amelyek a jogalanyok számára biztosítják minden, az említett fórum külső tényezők általi befolyásolhatatlanságára, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában fennálló semlegességére vonatkozó jogos kétség kizárását (2021. október 6-i W.Ž. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 109. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 68 Közelebbről, a hatalmi ágak szétválasztása elvének megfelelően, amely a jogállamiság működését jellemzi, a bíróságok függetlenségét biztosítani kell többek között a jogalkotó és a végrehajtó hatalommal szemben (2021. október 6-i W.Ž. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 127. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 69 E vonatkozásban fontos, hogy a bírák mentesek legyenek a függetlenségüket veszélyeztethető külső beavatkozástól vagy nyomástól. A bírák jogállására, valamint hivatásuk gyakorlására alkalmazandó szabályoknak különösen lehetővé kell tenniük nemcsak az utasításokban megnyilvánuló bármely közvetlen befolyás kizárását, hanem az olyan közvetettebb befolyás kizárását is, amely hatással lehet az érintett bírák határozataira, továbbá ily módon a bírák függetlensége vagy pártatlansága látszata hiányának kizárását, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és jogállamban az igazságszolgáltatásnak a jogalanyokban keltenie kell (2021. október 6-i W.Ž. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 110. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 70 A jelen ügyekben a kérdést előterjesztő bíróság kétségei arra vonatkoznak, hogy valamely tagállam igazságügyi minisztere egyrészt nem nyilvános kritériumok alapján határozott vagy határozatlan időre kirendelhet-e egy bírót valamely más büntetőbírósághoz, másrészt pedig bármikor, indokolás nélküli határozattal visszavonhatja-e ezt a kirendelést, függetlenül az említett kirendelés határozott vagy határozatlan időtartamától.

- 71 E tekintetben, amint az a jelen ítélet 67. pontjában felidézésre került, a függetlenségi és pártatlansági garanciák, amelyeket az uniós jog megkövetel azon bíróságoktól, amelyek e jog alkalmazása vagy értelmezése tárgyában dönthetnek, olyan szabályok meglétét igénylik – különösen, ami a fórum összetételét, a kinevezést, a megbízatás időtartamát, valamint a tagok elmozdításának okait illeti –, amelyek a jogalanyok számára biztosítják minden, az említett fórum külső tényezők általi befolyásolhatatlanságára, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességére vonatkozó jogos kétség kizárását. Ezek a szabályok azonban szükségszerűen magukban foglalják a bírák kirendelésére vonatkozó szabályokat is, mivel – a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény 77. cikkének rendelkezéseihez hasonlóan – az említett szabályok befolyásolhatják mind az ügyet elbíró testület összetételét, mind az ily módon kirendelt bírák megbízatásának időtartamát, és mivel lehetőséget biztosítanak egy vagy több tag kirendelésének visszavonására.
- 72 Igaz ugyan, hogy tagállamok alkalmazhatnak olyan rendszert, amelynek értelmében a bírákat szolgálati érdekből átmenetileg az egyik bíróságról egy másikra rendelhetik ki (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2011. október 25., Richert kontra Lengyelország, CE:ECHR:2011:1025JUD005480907, 44. §; 2012 március 20., Dryzek kontra Lengyelország, CE:ECHR:2012:0320DEC001228509, 49. §).
- 73 A függetlenség követelményének tiszteletben tartása érdekében azonban a bírák kirendelésére vonatkozó szabályoknak biztosítaniuk kell a függetlenség és pártatlanság szükséges garanciáit azon veszély elkerülése érdekében, hogy ezt a kirendelést a bírósági határozatok tartalmának politikai ellenőrzésére használják fel (lásd analógia útján: 2021. május 18-i Asociația „Forumul Judecătoresc din România” és társai ítélet, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 és C-397/19, EU:C:2021:393, 198. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 74 Végül soron a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy a jelen ítélet 59–73. pontjában említett valamennyi elv figyelembevételével és az ehhez szükséges értékelések elvégzését követően döntsön arról, hogy azok a feltételek, amelyek mellett az igazságügyi miniszter egy bírót valamely magasabb szintű bírósághoz kirendelhet, és ezt a kirendelést visszavonhatja, olyanok, amelyek alapján arra lehet következtetni, hogy a bírák a kirendelés időtartama alatt nem élvezik a függetlenség és a pártatlanság garanciáit (lásd analógia útján: 2021. október 6-i W.Ż. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 131. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat)
- 75 Az EUMSZ 267. cikk ugyanis nem arra jogosítja fel a Bíróságot, hogy az uniós jog szabályait egy meghatározott ügyre alkalmazza, hanem csupán arra, hogy a Szerződések és az uniós intézmények által elfogadott aktusok értelmezéséről döntsön, különösen azáltal, hogy a rendelkezésére álló iratok alapján a kérdést előterjesztő bíróság számára az uniós jog értelmezésére vonatkozóan olyan információkat szolgáltat, amelyek valamely uniós jogi rendelkezés hatásainak értékelése során részére hasznosak lehetnek (lásd ebben az értelemben: 2021. október 6-i W.Ż. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 132. és 133. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 76 E tekintetben igaz ugyan, hogy fontos eljárási biztosítéknak minősül az a körülmény, hogy a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény 77. cikkének 1. §-a értelmében az igazságügyi miniszter csak a bíró hozzájárulásával rendelheti ki az utóbbit valamely más bírósághoz bírói vagy igazgatási feladatok ellátása céljából.

- 77 Mindazonáltal, ami a bírák kirendelésére vonatkozó lengyel szabályokat és azon feltételeket illeti, amelyek mellett a bírákat a Sąd Okręgowy w Warszawiihoz (varsói regionális bíróság) kirendelték, a kérdést előterjesztő bíróság számos olyan körülményt említ, amelyek véleménye szerint lehetővé teszik az igazságügyi miniszter számára, hogy e bírákat befolyásolja, és így kétségek merülhetnek fel függetlenségükkel kapcsolatban.
- 78 Ugyanis először is, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság kifejtette, az igazságügyi miniszter által a bírák kirendelése során alkalmazott kritériumok nem nyilvánosak. Továbbá az igazságügyi miniszter jogosult az ilyen kirendeléseket bármikor megszüntetni, anélkül, hogy az e jogkör esetlegesen körülhatároló kritériumok ismertek lennének, és anélkül, hogy az ilyen határozatot megindokolná.
- 79 Az önkényesség és a manipuláció veszélyének elkerülése érdekében azonban a bíró kirendeléséről szóló határozatot és a kirendelés megszüntetéséről szóló határozatot – különösen, ha magasabb szintű bíróságra történő kirendelésről van szó – előzetesen ismert kritériumok alapján kell meghozni, és megfelelően meg kell indokolni.
- 80 Másodszor, a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény 77. cikkének 4. §-ából következik, hogy az igazságügyi miniszter a bíró kirendelését e kirendelés határozott vagy határozatlan időtartamától függetlenül visszavonhatja, és abban az esetben, ha a bírót határozott időre rendelték ki, a visszavonás azonnali hatályú is lehet. Ez a rendelkezés tehát lehetővé teszi az igazságügyi miniszter számára, hogy a bíró kirendelését bármikor visszavonja. Ráadásul az említett rendelkezés nem határozza meg a kirendelés visszavonásának konkrét feltételeit.
- 81 Így az a lehetőség, hogy az igazságügyi miniszter bármikor visszavonhatja a bíró kirendelését, különösen a magasabb szintű bíróságra történő kirendelés esetén, azt a benyomást keltheti a jogalanyban, hogy az ügyet tárgyaló kirendelt bíró értékelését befolyásolja a kirendelés visszavonásától való félelem.
- 82 Ezenkívül a bíró kirendelésének bármikor és nyilvánosan ismert indoklás nélkül történő visszavonásának e lehetősége azt az érzést is keltheti a kirendelt bíróban, hogy az igazságügyi miniszter elvárásainak kell megfelelnie, ami magukban a bírákban azt a benyomást keltheti, hogy az igazságügyi miniszter „alárendeltjei”, ami összeegyeztethetetlen a bírák elmozdíthatatlanságának elvével.
- 83 Végül, mivel a bíró kirendelésének a bíró hozzájárulása nélküli visszavonása valószínűleg a fegyelmi szankcióhoz hasonló hatásokkal járhat a bíró számára, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése előírja, hogy az ilyen intézkedésre alkalmazandó rendelkezéseknek minden szükséges garanciát biztosítaniuk kell annak elkerülése érdekében, hogy egy ilyen rendszert a bírói határozatok tartalma feletti politikai ellenőrzés eszközeként használjanak fel, ami különösen azt feltételezi, hogy az említett intézkedés bíróság előtt megtámadható legyen, olyan eljárás keretében, amely teljes mértékben garantálja a Charta 47. és 48. cikkében foglalt jogokat (lásd ebben az értelemben: 2021. október 6-i W.Ž. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 115. és 118. pont).
- 84 Harmadszor, miközben az igazságügyi miniszter – amint az a jelen ítélet 80. pontjában felidézésre került – egy bíró kirendelésének visszavonásával az ítélkező testület összetételét érintő határozatot hozhat, ugyanez a miniszter az ügyészségről szóló törvény 1. cikkének 2. §-a értelmében a legfőbb ügyészi tisztséget is betölti, és e minőségében, az említett törvény 13. cikkének 2. §-a értelmében,

többek között az ügyészség rendes szervezeti egységeinek az ügyészei felett is felügyeletet gyakorol. Így az igazságügyi miniszter egy adott büntetőügyben mind az ügyészség rendes szervezeti egységeinek az ügyészei, mind a kirendelt bírák felett hatáskörrel rendelkezik, ami jogos kétségeket ébreszthet a jogalanyokban az említett kirendelt bírák pártatlanságával kapcsolatban, amikor ilyen ügyben döntenek.

- 85 Negyedszer, a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információkból kitűnik, hogy azok a bírák, akiket az alapügyek elbírálására hivatott ítélkező testületekbe rendelnek ki, továbbra is ellátják azokat a feladatokat, amelyeket a kirendelésük előtt a fegyelmi biztos helyetteseként végeztek, mivel ez utóbbi a bírák ellen indítható fegyelmi eljárások kivizsgálásáért felelős szerv, adott esetben az igazságügyi miniszter felügyelete mellett (lásd ebben az értelemben: 2021. július 15-i Bizottság kontra Lengyelország [Fegyelmi felelősségi rendszer] ítélet, C-791/19, EU:C:2021:596, 233. pont).
- 86 Márpedig, amint arra lényegében a főtanácsnok is rámutatott indítványának 190. pontjában, a kirendelt bírói és a fegyelimbiztos-helyettesi tisztségek egy személyben történő egyesítése olyan összefüggésben, amikor a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény 112. cikke értelmében a fegyelmi biztos helyetteseit is az igazságügyi miniszter nevezi ki, jogos kétségeket ébreszthet a jogalanyok körében az érintett ítélkező testületek többi tagjának a jelen ítélet 67. és 68. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében vett külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát illetően, mivel ezek a tagok tarthatnak attól, hogy a kirendelt bíró valamely ellenük folyó fegyelmi eljárásban vesz részt.
- 87 Mindezekből következik, hogy a jelen ítélet 76–86. pontjában említett körülmények – együttesen vizsgálva, és az e tekintetben a kérdést előterjesztő bíróságra háruló végső értékelésekre is figyelemmel – arra engednek következtetni, hogy az igazságügyi miniszter, aki egyben a legfőbb ügyész is, hivatalosan nem ismert szempontok alapján jogosult a bírákat magasabb szintű bíróságokhoz kirendelni, és jogosult e kirendelésüket bármikor, indokolás nélkül megszüntetni, ami azzal a következménnyel jár, hogy a bírák a kirendelésük időtartama alatt nem élvezik azokat a garanciákat és függetlenséget, amelyeket egy jogállamban minden bírónak általában élveznie kellene. Az ilyen jogkör a jelen ítélet 73. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat alapján nem tekinthető összeegyeztethetőnek a függetlenség követelményének tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettséggel.
- 88 Egyébiránt, ami az ártatlanság védelméről van szó, amelyre a 2016/343 irányelvnek az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésben is említett (22) preambulumbekkezdése és 6. cikke hivatkozik, az azt feltételezi, hogy a bírónak elfogultságtól és előítéletektől mentesnek kell lennie a vádlott büntetőjogi felelősségének vizsgálata során. A bírák függetlensége és pártatlansága tehát alapvető feltétele az ártatlanság védelme biztosításának.
- 89 Márpedig a jelen ügyekben úgy tűnik, hogy olyan körülmények között, mint amelyekről az alapügyekben szó van, és amelyeket a jelen ítélet 87. pontja ismertet, a bírák függetlensége és pártatlansága, következésképpen pedig az ártatlanság védelme veszélybe kerülhet.
- 90 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUSZ 2. cikkel összefüggésben az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint a 2016/343 irányelv 6. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétesek azok a nemzeti rendelkezések, amelyek alapján valamely tagállam igazságügyi minisztere nem nyilvános kritériumok alapján egyrészt határozott vagy határozatlan időre

magasabb szintű büntetőbíróshoz rendelhet ki egy bírót, másrészt bármikor, indokolás nélküli határozattal visszavonhatja ezt a kirendelést, függetlenül az említett kirendelés határozott vagy határozatlan időtartamától.

A második, a harmadik és a negyedik kérdéstről

- 91 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a hatékony bírói jogvédelem követelményeit, köztük az igazságszolgáltatás függetlenségét és az ártatlanság vélelmének követelményeit sérti-e az, hogy amennyiben az alapügyekben hozandó ítéletekkel szemben fellebbezéseket terjesztenek a Sąd Najwyższyhoz (legfelsőbb bíróság), e fellebbezéseket a KRS javaslatára kijelölt bírónak is kioszthatják. Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy milyen joghatásai vannak ezeknek az ítéleteknek abban az esetben, ha azokat olyan ítélkező testület fogadja el, amelyben részt vesz az igazságügyi miniszter által kirendelt egy vagy több bíró, továbbá hogy fellebbezés esetén milyen joghatása van a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) által a KRS javaslatára kinevezett bíró részvételével elfogadott határozatnak. Negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy befolyásolja-e a harmadik kérdésre adandó választ az a körülmény, hogy az érintett bíróság a vádlottra nézve kedvező vagy kedvezőtlen határozatot hozott.
- 92 Mivel e kérdések elfogadhatóságát a lengyel kormány, a lublini regionális ügyészség, a varsói regionális ügyészség és az Európai Bizottság is vitatta, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jogi szabály kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2018. december 10-i Wightman és társai ítélet, C-621/18, EU:C:2018:999, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 93 A jelen ügyekben az előterjesztett második, harmadik és negyedik kérdés merőben hipotetikus, mivel abból indul ki, hogy a Sąd Najwyższyhoz (legfelsőbb bíróság) fellebbezést nyújtanak be az alapügyekben meghozandó ítéletekkel szemben. Ezenfelül, amennyiben a harmadik és negyedik kérdés az utóbbi ítéletek joghatásaira vonatkozik, a Bíróság nem rendelkezik az e kérdések érdemi megválaszolásához szükséges ténybeli és jogi ismeretekkel, mivel a kérdést előterjesztő bíróság elmulasztotta meghatározni e válasz lehetséges jelentőségét az általa az alapügyekben hozandó határozatok szempontjából.
- 94 Ebből következik, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második, harmadik és negyedik kérdés elfogadhatatlan.

A költségekről

- 95 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

Az EUSZ 2. cikkel összefüggésben az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint a büntetőeljárás során az ártatlanság vélelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/343 európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétesek azok a nemzeti rendelkezések, amelyek alapján valamely tagállam igazságügyi minisztere nem nyilvános kritériumok alapján egyrészt határozott vagy határozatlan időre magasabb szintű büntetőbírósághoz rendelhet ki egy bírót, másrészt bármikor, indokolás nélküli határozattal visszavonhatja ezt a kirendelést, függetlenül az említett kirendelés határozott vagy határozatlan időtartamától.

Aláírások